

C - WKOD Riglyn: Oriëntering van Personeel en Leerders

Tak: Inrigtingsontwikkeling en -koördinerings	C - WKOD Riglyn: Oriëntering van personeel en leerders	
C: WKOD riglyne	Uitgereik: 15 Mei 2020	Hersiening soos en wanneer benodig word

Goedgekeur deur die Hoof van die Departement:

BK Schreuder
Datum: 2020-05-15

C - WKOD RIGLYN: ORIËNTERING VAN PERSONEEL EN LEERDERS

1. Doel:

- 1.1. Die doel van hierdie dokument is om leiding te gee met die oriënteringsproses en aan te wys wat gedek behoort te word tydens die uitvoer van die oriënteringsprogram by die skool.

2. Oriënteringsprogram

- 2.1. Alle personeellede en leerders moet oor Covid-19-higiëne en veiligheidsprotokol by skole georiënteer word.
 - 2.1.1. Prinsipale moet die SBS oriënteer voordat onderwysers terugkeer skool toe.
 - 2.1.2. Die prinsipaal moet 'n lid van die SBS aanwys om onderwysers en nie-onderdig personeel te oriënteer as hulle terugkeer skool toe.
 - 2.1.3. Leerder moet georiënteer word soos die grade ingefaseer word.

3. Onderwerpe wat in die oriënteringsprogram gedek behoort te word

3.1. Geskiedenis van die koronavirus (2019-NCOV) of COVID-19

- 3.1.1. Op 31 Desember 2019 het die Wêreldgesondheidsorganisasie (WGO) in China verslag gedoen dat daar 'n bondel griepgevalle in Wuhanstad, Provinsie Hubei in China is. 'n Ernstige akute respiratoriese sindroom wat met 'n novel koronavirus geassosieer word, is bevestig. Die virus is "SARS-CoV-2" genoem en die siekte wat dit veroorsaak "coronavirus disease 2019" of COVID-19.
- 3.1.2. COVID-19 word versprei deur vloeibare druppeltjies as daar gehoë, genies of geskreeu word en kan versprei word deur 'n persoon wat aangesteek het voordat simptome verskyn, gedurende die siekte, en vir 'n kort tydjie nadat hulle beter begin voel. Navorsers beraam dat ongeveer 44% van besmettings deurgegee word deur mense wat geen simptome wys nie.
- 3.1.3. Omdat die koronavirus 'n nuwe virus is, is daar tans geen entstof beskikbaar nie. Baie van die simptome kan egter behandel word.

3.2. Hoe die koronavirus versprei word

- 3.2.1. Die koronavirus kan versprei word deur vloeibare druppeltjies as daar gehoë, genies, geskreeu of gepraat word. As mense hoë en nies, kom vloeibare druppeltjies op hulle hande en die oppervlakte daarom. Die koronavirus word dan versprei as hulle hande aan ander mense se hande raak en as hulle aan voorwerpe soos toerusting, geld, deurhandvatsels en toonbanke raak. As mense aan hulle oë, neus en/of mond raak nadat hulle aan ander mense se

hande en voorwerpe waarop die koronavirus is, geraak het, kan hulle aangesteek word.

3.3. Vyf “goue reëls” om die verspreiding van die koronavirus te verhoed

3.3.1. Die volgende vyf goue reëls kan die verspreiding van die koronavirus verhoed:

3.3.1.1. Sonder jou fisiek van ander mense af:

- Deur waar moontlik van ander mense af weg te bly.
- Deur tuis te bly as jy siek voel.

3.3.1.2. Behou fisieke afstand as jy by ander mense is:

- Bly ten minste 1,5 meter (2 armlengtes) van ander mense af weg.
- MOENIE hand skud, of omhels, of vuiste stamp of elamboë stamp nie. Hou jou afstand.

3.3.1.3. Was hande/ontsmetting:

- Was gereeld hande met seep en water vir 20 sekondes lank.
- Of was jou hande met 'n alkoholgebaseerde handreiniger.
- Was jou hande nadat jy aan mense, oppervlakte en voorwerpe geraak het.

3.3.1.4. Beoefen goeie higiënemaatreëls:

- Hoes of nies in die waai van jou elamboog of 'n sneesdoekie en sit dan die sneesdoekie in 'n drommetjie en was dadelik jou hande.
- Moenie met ongewaste hande aan jou gesig raak nie.

3.3.1.5. Dra lapgesigmaskers:

- Dra 'n lapgesigmasker om jou neus en mond te bedek.
- Moenie aan die masker raak nadat jy dit opgesit het nie.
- Los die masker altyd aan tensy jy moet eet en drink. As jy wil eet/drink, haal dit versigtig by die toutjies af en plaas dit in 'n skoon papier- of plastieksak.
- Was jou hande gereeld met seep en water vir ten minste 20 sekondes. As daar nie seep en water is nie, gebruik 'n alkoholgebaseerde handreiniger.

Plakkate sal aan skole via e-pos gestuur word en is op die WKOD se handelsmerkbladsy beskikbaar: <https://wcedonline.westerncape.gov.za/wced-branding>.

3.4. Wat personeel en leerders moet doen voor hulle die huis verlaat

3.4.1. Was dikwels jou hande met seep en water vir ten minste 20 sekondes. As daar nie seep en water is nie, gebruik 'n alkoholgebaseerde handreiniger.

3.4.2. Moenie aan jou oë, neus en mond met ongewaste hande raak nie.

3.4.3. Vermy nabye kontak met mense wat siek is.

3.4.4. Bly by die huis as jy siek is en probeer wegbly van ander mense tuis. Lig die skool oor jou afwesigheid in.

3.4.5. Bedek jou neus en mond deur te hoës of nies in die waai van jou elamboog of 'n sneesdoekie te gebruik. Gooi die sneesdoekie daarna in 'n drommetjie weg.

- 3.4.6. Maak voorwerpe en oppervaktes waaraan dikwels geraak word skoon of ontsmet dit.
- 3.4.7. Dra jou masker.

3.5. Wat personeel en leerders moet doen op pad skool toe of terug huis toe

- 3.5.1. Dra jou masker.
- 3.5.2. Dit is belangrik om sosiale afstand en goeie higiëne te beoefen om te voorkom dat jy besmet word as jy skool toe loop. Probeer om ten minste 1,5 meter weg te bly van 'n ander persoon wanneer jy skool toe loop.
- 3.5.3. Dis net so belangrik om sosiale afstand en goeie higiëne te beoefen om te verhoed dat jy besmet word as jy openbare vervoer gebruik om skool toe te gaan of vervoer deel (saamryklub). Dis verpligtend om 'n masker te dra as jy openbare vervoer gebruik.
- 3.5.4. Volgens die regulasies moet alle openbare vervoeroperateurs toesien dat die vervoer gereinig word voor en na gebruik en voldoen aan die nuwe voorgeskrewe getal passassiers om die verspreiding van die koronavirus (2019-NCOV) te verhoed.
- 3.5.5. Ontsmet jou hande voordat jy op openbare vervoer op- en afklim.

3.6. Wat jy moet doen as personeel by die skool aankom

- 3.6.1. Alle personeel en leerders moet dadelik na die aangewese siftingsgebied gaan om gesif te word.
- 3.6.2. SBS'e moet mekaar by aankoms by die skool sif as die siftingspan nog nie gereed is daarvoor nie.
- 3.6.3. Sosiale afstand moet gehandhaaf word terwyl daar gewag word om gesif te word.
- 3.6.4. Die SBS of aangewese persone wat sif, kan die nie-onderrig personeel sif. Lees Bylae D oor sifting.
- 3.6.5. Mense moet aangewys word om leerders by aankoms te sif.
- 3.6.6. Almal moet elke oggend gesif word as hulle by die skole aankom.
- 3.6.7. Was jou hande met seep en water OF handreiniger.
- 3.6.8. Maak seker dat jy 'n masker dra as jy die skoolterrein betree.
- 3.6.9. Daar word aanbeveel dat jy ten minste 1,5 meter weg van 'n ander persoon staan.

3.7. Die volgende items moet beskikbaar wees

- 3.7.1. Genoeg voorraad handreinigers, seep, paperhanddoekies, vuilgoedtrommetjies en ander skoonmaakmiddels.
- 3.7.2. Alkoholgebaseerde handreiniger by aangewese plekke.
- 3.7.3. Oorweeg dit om alkoholgebaseerde reiniger aan elke werknemer te gee as hulle binne die werksplek moet rondbeweeg.
- 3.7.4. Daar moet ten minste twee lapmaskers per personeellid of leerder wees.

3.8. Proses wat gevolg moet word wanneer leerders terugkom

- 3.8.1. By die terugkeer skool toe van 'n besondere graad, moet die prinsipaal en onderwysers die oriëntering van leerders oor die beheer van die koronavirus (2019-NCOV) by die skool uit uitvoer.
- 3.8.2. Deel twee lapmaskers per leerder by aankoms uit.
- 3.8.3. Verduidelik die siftingsproses.
- 3.8.4. Oriënteer leerders oor alle veiligheids- en higiëneprosedures by die skool, ingeslote "die goue reëls".
- 3.8.5. Lig leerders oor die veranderde kurrikulumplan in.
- 3.8.6. Stel die hersiene skoolrooster, nuwe klaslyste en die verdeling van klasse voor, indien nodig.
- 3.8.7. Lig leerders in oor sosiale afstand by die skool en die reis na en van die skool.
- 3.8.8. Verduidelik aan leerders dat hulle hulle hande moet was voor skoolmaaltye wat in klaskamers of in 'n beheerde omgewing buite bedien moet word – en behou altyd sosiale afstand.
- 3.8.9. Motiveer leerders by hulle terugkoms skool toe.

3.9. Interaksie met leerders in die klaskamer

- 3.9.1. Leerders moet 'n masker dra voor hulle in die klaskamer toegelaat word.
- 3.9.2. Gaan die organisering van die lessenaars in die klas na. Lessenaars moet ten minste 1 meter van mekaar af staan.
- 3.9.3. Gebruik die eerste vyf minute elke dag om leerders te herinner daaraan hoe belangrik dit is om te voldoen aan die "goue reëls" om die verspreiding van die virus te voorkom, en beantwoord vrae wat leerders mag hê.
- 3.9.4. Leerderdisipline in die klaskamer is uiters belangrik, en identifiseer dus wat van hulle vereis word om hulle veiligheid te verseker.
- 3.9.5. Onderwysers moet sorg dat hulle 1,5 meter weg van leerders en ander onderwysers staan.
- 3.9.6. Vra leerders om samedromming in toilette of buite tydens pouses te verhoed.

3.10. Gebruik van lapgesigmaskers

- 3.10.1. Daar word nou van enigiemand wat buitentoe gaan vereis om lapgesigmaskers te dra (ingeslote by werksplekke). Lapmaskers moet reg gebruik word om doeltreffend te wees. Kyk hieronder.
- 3.10.2. Elke personeellid en leerder moet twee lapgesigmaskers kry. Dit laat toe dat een gebruik kan word terwyl die ander een gewas en gestryk word.
- 3.10.3. Alhoewel jy 'n masker dra, moet jy steeds seker maak dat jy die ander maatreëls wat die verspreiding van die virus verhoed, nakom – staan 1,5 meter van ander mense af weg en was jou hande gereeld.
- 3.10.4. Jy moet ook seker maak dat jy die regte manier ken om jou masker aan te sit, te dra en af te haal.
- 3.10.5. Neem kennis van die volgende raad vir die dra van lapgesigmaskers:

- 3.10.6. Was jou hande voordat jy die masker opsit.
- 3.10.7. Plaas die masker op jou gesig met die regte kant voor jou neus en mond. Maak seker dat dit goed bedek is. Knoop die toutjies agter jou kop vas of, as die masker rekbande het, maak seker dit sit styf.
- 3.10.8. Wanneer jy die lapgesigmasker aangesit het en jy voel dat die masker gemaklik pas, MOENIE AAN JOU GESIG OF DIE MASKER RAAK voordat jy die masker afhaal nie. Los die masker ten alle tye aan behalwe as jy moet eet/drink.
- 3.10.9. Haal die masker af deur die toutjies of rekbandjies los te maak en dit slegs aan die toutjies vas te hou. Plaas dit in 'n houer om dit te was.
- 3.10.10. Moenie aan die masker self raak as jy dit afhaal nie.
- 3.10.11. Moenie die masker om jou nek hang as jy dit nie dra nie.
- 3.10.12. Was jou hande deeglik nadat jy die masker afgehaal het.
- 3.10.13. Was dit met warm water en stryk jou lapmasker elke dag.
- 3.10.14. As enigiemand hulle maskers gedurende die werksdag moet afhaal (bv. tydens tee/middagete) en dit dan weer moet opsit, moet daar gesorg word dat die masker slegs aan die toutjies van die masker opgetel word. Die masker moet in 'n skoon papier- of plastieksak gebêre word (wat duidelik met die persoon se naam gemerk is) wanneer dit nie gebruik word nie.

4. Ventilasië

- 4.1. Sorg vir maksimum ventilasië by die skool. Dit kan geskied deur byvoorbeeld deure of vensters oop te los.

5. Daaglikse skoonmaakroetines en afvalbestuur

- 5.1. Voorwerpe en oppervlaktes wat gereeld gebruik en aangeraak word, moet daaglik skoongemaak en ontsmet word.
- 5.2. Gebruik seep en water waar moontlik om gebiede skoon te maak. Ontsmet dit dan met 'n verdunde bleikmiddeloplosmiddel. Verdun 30 ml bleikmiddel per liter water.
- 5.3. As die gebied nie met seep en water skoongemaak kan word nie, vee dit dan versigtig skoon met 'n 70% alkoholoplossing.
- 5.4. Algemene ontsmettingsmiddels wat gebruik kan word, sluit in:
 - Bleikmiddels, d.w.s. natrium hipochloriet (0,1%)
 - Alkohol, d.w.s. etanol (70%)
 - Kwaternêre ammoniumverbindings
 - Waterstofperoksied (3%)
 - Peroksiedasynsuur (0,5%)
 - Fenols, d.w.s. karbolseep – jodovorms, d.w.s. jodiums (1%).
- 5.5. Enige toerusting wat werknemers met mekaar deel, moet voor elke gebruik skoongemaak word.
- 5.6. Afval van afvalhouers moet weggegooi word in plastieksakke en verseël word voordat dit in die algemene afval vir vuilgoedverwydering gegooi word.

- 5.7. Werknemers wat afval hanteer, moet handskoene dra as hulle die afvalhouers leegmaak.
- 5.8. Mense wat afval hanteer en skoonmakers moet toe skoene dra.
- 5.9. Maak die gebied waar afval geberg word daaglik skoon.

6. Ontvangs van goedere deur verskaffers

- 6.1. Bestuurders moet waar moontlik in hulle voertuie bly sit.
- 6.2. Bestuurders en assistente moet lapmaskers dra.
- 6.3. Fisieke afstand moet gehandhaaf word by die ontvangs van goedere.
- 6.4. Bestuurders en assistente moet handreinigers gebruik voordat hulle enige dokumente of pakkies aan werknemers oorhandig.
- 6.5. Maak seker dat hande gereeld gewas word/handreiniger gebruik word.

7. Onderhoud van infrastruktuur

- 7.1. Skole het geregistreerde noodonderhoudgevalle.
- 7.2. Die Departement en die Departement van Vervoer en Openbare Werke sal hieroor opvolg.
- 7.3. Wanneer kontrakteurs by die skool vir herstelwerk opdaag, let asseblief op die volgende:
- 7.4. Alle werkers moet gesif word voordat hulle op die terrein toegelaat word;
 - Sosiale afstand moet gehandhaaf word;
 - Versoek waar moontlik dat die kontrakteur na-ure by die skool werk op voorwaarde dat iemand van die skool toesig hou en die werk monitor;
 - Vra leerders om weg te bly van die gebied waar onderhoudswerk verrig word.

8. Inligting in die Wes-Kaap

- 8.1. WKR se Covid-19-blitslynnommer 021 928 4102.